

SENSUL VIEȚII SAU VIDUL EXISTENȚIAL

Dumitru CALDARE

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Fiecare om, cel puțin o dată, s-a gândit la sensul propriei vieți. Pentru fiecare în parte, acesta poate fi diferit, însă toți avem formată o părere asupra acestui subiect. Fie că credem în viața de apoi, concepție promovată de religie, fie că suntem hedoniști și scopul nostru suprem este plăcerea. Oricare abordare a acestui subiect este corectă, pentru că nu putem defini un scop existențial absolut, dar nici nu putem susține vidul existențial ca dogmă generală. Noi suntem cei care scriem, filă cu filă, istoria vieții noastre și tot noi trebuie să fim cei care își aleg scopul, pentru care învingem sau ne lăsăm învinși, urcăm sau coborâm, încercăm și reușim, ratăm și învățăm, schimbăm și ne schimbăm.*

Cuvinte cheie: scop, sens, viață, vid, fericire, plăcere, esență, existență.

1. Introducere

Ai un sens al vieții? Este cel autentic, cel care ți se potrivește cel mai bine? Este acest sens ales de tine? Îți urmezi chemarea interioară? Ești împlinit social, dar simți că ceva lipsește? Cum și cât îți influențează sensul vieții tale rigorile sociale actuale? De ce să muncești toată viața, dacă până la urmă, tot mori? De ce să-ți petreci jumătate de viață la școală? De ce să te căsătorești? De ce să-ți întemeiezi o familie? De ce să ai parte de lipsuri? Nu sunt oare toate valorile arbitrare și toate scopurile iluzorii?

Iată câteva întrebări pe care fiecare și le-a pus cel puțin o dată în viață. Nu există o abordare corectă a problemei sensului vieții, la fel cum nu există nici una greșită. Există doar idei, și fiecare în parte este valabilă. Sensul vieții există, însă e diferit de la individ la individ, de la o modalitate de a gândi la alta. Poate avea însemnătăți diferite pentru fiecare dintre noi, ne poate conduce în direcții opuse, dar este în egală măsură un ideal acceptat de fiecare în parte. Sensul vieții reprezintă scopul final, la care este imposibil, cel puțin la moment, să ajungi. În caz că am fi putut ajunge să-l cunoaștem și să-l atingem, am fi putut spune că am atins perfecțiunea, însă sensul real este însăși procesul prin care noi trecem spre scopul final, alegerile și acțiunile noastre de zi cu zi, ele creează sensul.

2. Abordarea filosofică:

Diferite personalități, în diferite epoci, au încercat să trateze problema sensului vieții și să răspundă la întrebările puse mai sus. Au reușit ei oare să ajungă la adevăr? În cele ce urmează vom reliefa ideile marilor gânditori ai tuturor timpurilor care au reflectat asupra problemei existențiale din perspectiva teleologică, lăsându-vă să decideți singuri dacă le-a reușit sau nu.

Albert Camus considera că condiția omului este una tragică, deoarece omul caută o rațiune într-o lume irațională. Absurdul la Camus trebuie menținut, nu rezolvat: revolta reprezintă recunoașterea lipsei de sens, iar un om care recunoaște lipsa de sens a vieții este un om liber. **Jean-Paul Sartre**, la rândul său, consideră că viețile noastre nu au sens a priori. Suntem aruncați în lume fără motiv. Nu există transcendență. Nu există nimic de care să ne agățăm, nici Dumnezeu, nici binele în sine, nici adevărul. Viața ta nu va avea alt sens, decât acela pe care îl vei alege să i-l dai. Omul este liber astfel să își aleagă un rol în lumea absurdă, iar din angajamentele tuturor se naște o lume, adică o existență comună, plină de sens. Conform lui Sartre, existența nu are o justificare necesară. Nu există nici un motiv pentru care ar exista un anumit lucru, afirmație ce se extinde și la om. După Sartre, existența umană nu a depins de om, iar omul nu știe de ce exista.

În tratatul său „Despre demnitatea omului”, **Giovanni Pico della Mirandola** accentuează că odată cu finisarea creării lumii, Dumnezeu își dorea ca cineva să îi admire capodopera, deci a creat omul și i-a oferit rațiune ca acesta la rândul său să aprecieze toată frumusețea lumii înconjurătoare. „Dumnezeu i-a dat omului la naștere diferite semințe ale vieții: dacă le va alege să îngrijească pe cele vegetale – să devină plantă; dacă pe cele raționale – să devină ființă cerească; dacă pe cele cu spirit, va fi înger și fiu a lui Dumnezeu”.

Jean-Jacques Rousseau a pus următoarele întrebări: Ai impresia că un copil nu face nimic important în primii ani de viață? Cum așa? Să fii fericit înseamnă nimic? Să nu faci altceva toată ziua decât să sari, să te joci și să fugi cât te țin puterile? Niciodată în viață nu vei mai fi atât de ocupat. Și tot el a spus: Omul care a trăit mai mult nu e cel care a numărat cei mai mulți ani, ci acel care a simțit mai mult viața. Deci el considera că sensul vieții este fericirea, că noi trebuie să trăim fiecare clipă care ne este oferită. **Kant** crede în progresul umanității. **Noi trebuie să ajutăm umanitatea să devină mai bună, trebuie să ne punem energia în serviciul libertății, al justiției, al demnității, al păcii. Astfel, vom merge în sensul dat de istorie.**

Friedrich Nietzsche considera că **nu trebuie să conteze pentru tine decât un singur lucru: viața. Viața ta.** Însă fii atent. Exista două feluri de indivizi. Unii dintre ei trăiesc o existență diminuată, se simt vinovați că trăiesc, sunt sclavii moralei. Ceilalți îndrăznesc să trăiască cu adevărat. Își afirmă forța vitală care este în ei. Lasă să vorbească în locul lor cele mai profunde dorințe ale lor. Numără-te printre aceștia din urmă. Întinde cât mai mult coarda ființei tale. Trăiește intens. **Îndrăgostește-te de tot ceea ce îți poate spori puterea. Fie că este vorba de sport, muzică, călătorii, scrieri, muncă, meditare, plăcere, iubire, știință. Nu contează. Esențialul este că tu să îți urmărești vocația până la sfârșit. Atunci vei fi un supraom, dragul meu!”**

3. Abordarea proprie:

Sensul vieții poate fi **personal și general (comun)**. Sensului vieții personal are următorii piloni

- **Fericirea**, care la rândul său, poate fi generată de valori economice, materiale (toate lucrurile ce ne înconjoară trebuie să fie în totalitate așa cum ne dorim noi pentru a ne aduce plăcere: bani – câți vrem noi, mașina care ne-o dorim, casa la care visăm, lux, haine scumpe, călătorii ș.a.) sau/ și poate fi de natură lăuntrică (oricare ar fi anturajul, noi ne simțim fericiți cu ceea ce avem, nu avem nevoie de lucruri materiale temporare, deoarece apreciem cunoștințele acumulate, emoțiile trăite și valorile și principiile promovate). Sunt oameni foarte bogați material, dar nefericiți, dar există și cei care sunt bogați moral și fericiți.

- **Cunoașterea** este sensul vieții, acumularea informației și dezvoltarea personală, trăind cu scopul de a deveni supraom, de a te depăși zi de zi, devenind ceva mai mult ca ieri. Aici se referă și ideea: sensul vieții este de a căuta acest sens.

- **Experiența și amintirile:** ce suntem noi dacă nu amintirile și experiența noastră? Toata viața noastră este o succesiune de evenimente izvorâte din amintiri, transformate în amintiri și trăite cu scopul de a crea noi amintiri. Dacă ar fi să le ștergem noi nu am avea nimic, doar vid, deci acumularea amintirilor și a experienței este un scop.

- **Lipsa sensului:** totul există, dar tot atât de bine ar fi putut să nu existe deloc. Nu există sensul predefinit, noi trebuie să îl alegem, sau să n-o facem, astfel trăind, dar nu existând cu adevărat.

- **Religia** promovează ca sens existențial calea spre viața fericită de apoi, paradisul.

- **Echilibrul:** nu trebuie să fim nici fericiți nici triști, totul trebuie să se afle într-un echilibru etern, să existe atât binele, cât și răul în egală măsură pentru a ne determina să apreciem oamenii și lucrurile, clipele și experiența înainte ca să le pierdem.

Pilonii **sensului vieții general, comun** sunt:

- **Progresul:** dezvoltarea continuă a societății până ajungem la idealul ei.

- **Perpetuarea speciei:** existăm pentru a oferi altor generații viață.

- **Binele societății:** toți membrii societății trebuie să fie fericiți, chiar dacă aceasta ar presupune să nu ne dezvoltăm și să nu dăm naștere noii societăți, toți trebuie să fie fericiți aici și acum.

Cum și am menționat la început există doar idei, și fiecare în parte este valabilă. Viața ar trebui să fie privită ca o **armonie** în care omul să caute hrană pentru corp, afecțiune pentru suflet și activitate pentru minte. Sensul vieții există – iar asta este cert, însă e diferit de la individ la individ, de la o mentalitate la alta. Deci rămâne pentru fiecare în parte să decidă care este totuși sensul vieții sale.

Bibliografie

1. Faget F. *Sensul vieții. Răspunsurile psihologiei pentru a da sens propriei vieți*. Ed. Trei, 2008.
2. Rechtschaffen S. *Cealaltă față a timpului*. – București, 1999.
3. <https://mikaeleon.wordpress.com/sensul-vietii-intre-autentic-si-conventional/>